

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Nr. 10617/1/24.06.2009

CORELAREA SISTEMULUI INTERN DE MANAGEMENT AL CALITĂȚII CU BAZE DE DATE RELEVANTE INTERNAȚIONAL

Regatul Unit, Finlanda, Norvegia, Suedia, Danemarca, România – Universitatea Babeș-Bolyai

Asigurarea calității a devenit o preocupare de bază pentru managementul instituțiilor de învățământ superior. În cele mai multe universități au fost implementate mecanisme capabile să întrețină această funcție. La nivel național au luat naștere structuri cu atribuții legate de domeniul calității (evaluare, acreditare, audit, etc.), structuri ce poartă denumiri diferite, în funcție de specificul activităților pe care le desfășoară: *Danish Evaluation Institute* (Danemarca), *Finish Higher Education Evaluation Council* (Finlanda), *National Agency for Higher Education* (Suedia), *The Quality Assurance Agency for Higher Education* (Marea Britanie), etc.

Funcționarea agențiilor naționale de asigurare a calității în învățământ funcționează diferit de la stat la stat. În unele țări, același organism vizează atât învățământul universitar cât și cel pre-universitar (Finlanda, Norvegia, Olanda, Lituania, Cehia, Polonia), în altele existând unități distincte (Marea Britanie, Islanda, Suedia, România) sau compartimente diferite în cadrul aceleiași structuri (Danemarca, Portugalia, Irlanda), responsabile pentru aceste sectoare (*The Danish Evaluation Institute*, 2003). Modurile de organizare și funcționare al agențiilor naționale de evaluare diferă de la o țară la alta, în funcție de implicarea statului în conducerea și finanțarea învățământului superior.

Documentele europene din domeniul învățământului superior conțin referiri explicite la problema calității. Declarația de la Bologna (1999) și documentele care i-au urmat reclamă nevoia cooperării între sistemele naționale de asigurare a calității în vederea dezvoltării unor criterii și metodologii comparabile. Astăzi, structurile naționale care se ocupă de evaluare academică colaborează în diverse rețele: *European Network for Quality Assurance* (ENQA), *Nordic Quality Assurance Network in Higher Education* (NOQA), etc.

Fiecare structură națională responsabilă cu evaluarea învățământului superior are o serie de atribuții care decurg din misiunea asumată la înființare. Cel puțin la nivel european, există anumite puncte comune între activitățile și metodele utilizate de către fiecare stat pentru monitorizarea calității. Putem găsi cel puțin două explicații ale acestui fapt. În primul rând, documentele europene cu privire la educația superioară susțin compatibilizarea sistemelor naționale de asigurare a calității. La zece ani de la Declarația de la Bologna, prima care reclama cooperarea în domeniul calității, s-au făcut o serie de progrese în acest domeniu. Pe de altă parte, majoritatea agențiilor naționale sunt membre ale cel puțin unei rețele de asigurare a calității și au participat la diverse proiecte comune, împărtășindu-și reciproc experiențele. Un studiu publicat de către Institutul Danez de Evaluare

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

(2003) în care au fost implicate 23 de țări membre sau asociate ENQA (printre care și România - la vremea aceea prin CNEAA) arată că majoritatea agențiilor naționale folosesc aceleași tipuri de evaluare. *Accreditarea programelor și evaluarea programelor* sunt principalele modalități de monitorizare a calității. Cele mai multe agenții europene au ca funcție principală ambele tipuri de activitate. Experții externi sunt utilizați în evaluările tuturor celor 34 de agenții chestionate. Un procent de 94% dintre structurile naționale fac apel la auto-evaluări, dar doar 68% le folosesc în scopul acreditării. Vizitele sunt agreate de 32 de agenții, în 25% din cazuri acestea implicând și observații în timpul cursurilor. Evaluările se termină cu publicarea unor rapoarte aproape în toate țările europene, de cele mai multe ori aceste rapoarte fiind făcute publice. Același studiu arată că agențiile naționale au ca principală funcție îmbunătățirea calității (86% din cazuri), diseminarea informației din domeniul calității (76%) și acreditarea (50%) (The Danish Evaluation Institute, 2003, pag. 8-9).

Evaluarea academică este multinivelară. Pot face obiectul unor evaluări specializările (programme), disciplinele (subject), temele (theme), sistemele de asigurare a calității sau instituțiile ca întreg. O specializare cuprinde mai multe discipline și se finalizează printr-o diplomă. *Evaluarea disciplinelor* se referă la verificarea calității unei anumite discipline, indiferent de specializarea în care aceasta este inclusă. *Evaluarea specializării* vizează specializarea în ansamblul său, cu toate disciplinele pe care le cuprinde. *Evaluarea instituției* este mai cuprinzătoare, incluzând totalitatea activităților care au loc în acea instituție (organizare, management, contabilitate, predare, cercetare, servicii, etc.). *Evaluarea temelor* se referă la calitatea unei anumite teme (ex. IT&C, matematizarea cunoașterii, etc.) în educație. *Auditul instituțional* are în vedere verificarea sistemelor de calitate din instituții, iar *benchmarking-ul* înseamnă compararea rezultatelor între discipline, specializări sau instituții (The Danish Evaluation Institute, 2003, pag. 18, 20). „*Accreditarea* este o declarație formală și publică cu privire la calitatea unei instituții sau program, fundamentată de o evaluare ciclică, bazată pe standarde acceptate” (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 7).

În continuare vor fi prezentate principalele caracteristici ale sistemelor europene de asigurare a calității în învățământul superior.

I. Asigurarea calității în învățământul superior din Marea Britanie

În ciuda faptului că autonomia universitară a caracterizat întotdeauna sistemul britanic de învățământ superior, majoritatea instituțiilor depind de finanțarea din fonduri publice. Din această cauză există o implicare puternică din partea organismelor care au responsabilități legate de evaluarea academică. Se spune că sistemul britanic de învățământ superior suferă de o „supradoză de evaluări” (Tavenas, 2003, pag 48).

În Marea Britanie, primele inițiative privind calitate în învățământul superior au avut loc în 1965, când a fost creat *The Council for National Awards* (CNAA), cu scopul de asigurarea unor

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

standarde minime de calitate pentru programele de studiu oferite de instituțiile de învățământ cu caracter tehnic și vocațional. Aceste instituții, care în anii '70 au devenit politehnici iar din 1992 universități, au fost supuse de-a lungul timpului unor controale ample, din partea autorităților locale, din partea *Her Majesty's Inspectorate* (HMI), CNNA și din partea unor organisme responsabile cu finanțarea (Geall, Harvey & Moon, 1997). În 1992, odată cu fondarea HEFCE, s-a pus bazele *Higher Education Quality Council* (HEQC), structură care avea ca misiune „menținerea și îmbunătățirea calității la toate nivelele în instituțiile de învățământului superior din Marea Britanie” (Rinderu, 2000, pag. 47) și care în 1997 devine *The Quality Assurance Agency for Higher Education* (QAA).

Evaluarea universităților britanice este fundamentată de *Further and Higher Education Act*, lege adoptată în 1992, care pe lângă transformarea școlilor politehnice în universități prevede restructurarea sistemului de evaluare și finanțare a învățământului superior. Pe baza acestui act, HEFCE a pornit un program de evaluare academică la nivel despecializări, rezultatul fiind împărțirea acestora în trei categorii: „excelent”, „satisfăcător” și „nesatisfăcător”. Evaluările făcute de către HEFCE au stârnit numeroase critici, imputându-li-se favorizarea universităților cu tradiție. În 1997 se creează QAA, iar responsabilitate evaluărilor este atribuită noii structuri. HEFCE își păstrează atribuțiile legate de evaluarea cercetării științifice, pe care o face la fiecare cinci ani prin Exerciții de Evaluare a Cercetării (RAEs). Evaluarea programelor s-a dovedit însă a fi dificilă, costisitoare și cu un impact scăzut. De aceea, în 2002, QAA își mută atenția de pe acest tip de evaluare pe auditul instituțional. Auditul instituțional urmărește monitorizarea procedurilor interne de asigurare a calității și a managementului practicat de către universități. Doar acolo unde sunt semnalate probleme au loc evaluări ale programelor (Tavenas, 2003, pag. 48). În momentul actual, auditul instituțional este principala metodă de evaluare utilizată în sistemul britanic de învățământ superior.

Orice dezbateră despre modelele de asigurare a calității în învățământul superior duce inevitabil la nivelul furnizorilor de educație superioară – universitățile. Pentru a desprinde pattern-uri de organizare și funcționare a sistemelor de management al calității (QMS) specifice țărilor luate în discuție – în acest caz Regatul Unit (UK), am analizat web-site-urile primelor 5 universități ale acestor țări, clasate în Webometrics Ranking of World Universities (www.webometrics.info). O sinteză în acest sens este prezentată mai jos.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Tabelul 1. Sisteme de management al calității în universitățile din UK

Țara	Universitatea	Link secțiunea QA	Conținutul secțiunii QA	Documente descărcate (pdf, doc, ppt, xls)
UK	University of Cambridge	http://www.admin.cam.ac.uk/offices/education Observații: Multe documente relevante protejate cu parolă, accesibile doar staff-ului.	Structura QMS – la nivel de universitate și la nivel de facultăți, roluri cheie în QA, proceduri în ceea ce privește modificarea cursurilor, specificațiile programelor, curricula, suport pentru studenți, resurse de învățare, puncte de referință	<ul style="list-style-type: none"> • Annual quality update exercise template • Guidance by the General Board on the arrangements for External Examiners • Learning and Teaching Strategy, 2006-2009 • Learning and Teaching Strategy 2006-2009 - Progress Report 2008
UK	University of Oxford	http://www.admin.ox.ac.uk/epsc/	Structuri QA, politici, Procesul Bologna, rapoarte, reviews-uri interne și externe, admitere, chestionar studenți, audit instituțional	<ul style="list-style-type: none"> • Quality Assurance Handbook 2008 • Protocol for the joint divisional / education committee reviews of departments/faculties • Schedule of Periodic Internal Reviews • QAA Institutional Audit 2004 • Introduction of new courses and major changes to existing courses • Major Review of Healthcare programmes • Oxford Student Course Experience Questionnaire
UK	University of Edinburgh	http://www.websiterepository.ed.ac.uk/qahandbook/ Observații: Puține informații despre QA, puține documente în format download-abil pe site-ul universității. Se mai găsește informație pe site-urile facultăților	Informații despre Teaching Quality Handbook, Structuri QA pe universitate, evaluatori externi, suport pentru studenți	<ul style="list-style-type: none"> • External Examiners - Code of Practice • Form for Report of External Examiners for Masters Degrees and Diplomas • Quality Assurance Guide (Law faculty?) • Teaching Programme Review: Guidance for review areas and review teams

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

UK	University College London	<p>https://www.ucl.ac.uk/academic-services/quality-management/</p> <p>Observații: Documente relevante protejate cu parola, accesibile doar staff-ului. Nu sunt documente în format download-abil, am creat .pdf din html. Se mai găsește informație pe site-urile facultăților: http://www.ucl.ac.uk/medicalschoo/quality/</p>	Conducere, comisie de etică, Audit Quality Assurance Agency 2009 (protejat cu parolă)	<ul style="list-style-type: none"> • UCL Academic Manual • Part L: Internal Quality Review, Annual Monitoring and Augmented Annual Monitoring • L2: Internal Quality Review at UCL • L3: Guidelines for the Conduct of Internal Quality Review (Academic Units and Programmes) • L6: Annual Monitoring at UCL
UK	University of Manchester	<p>http://www.humanities.manchester.ac.uk/tandl/qa/index.html</p> <p>Observații: Informațiile despre QA apar pe site-ul Faculty of Humanities</p>	Proceduri privind aprobarea de noi programe, specificațiile programelor, monitorizarea anuală, review periodic	<ul style="list-style-type: none"> • New Programme Approval Procedure Guidance • Guidance on producing evidence to inform new programme development • New Programme Approval Process Summary • New Programmes: Process of Set Up and Approval for 2009 Entry • New Programme Specification Guidance • Guidelines for the internal periodic review process • Annual Monitoring of Programmes and Disciplines • Annual Monitoring and Review Guidance for School-level Overviews • Programme Level Annual Review Action Plan and Summary of Good Practice • Periodic Review Schedule 2008-2013

Concluzii/tendințe la nivel de universitate în UK:

- Quality Assurance Agency (QAA) reglementează strict aspectele ce țin de calitate (acreditare, audituri instituționale periodice, specificațiile programelor, etc.), universitățile având un spațiu limitat de mișcare în acest domeniu;
- La toate universitățile investigate se vorbește despre Quality Assurance and Enhancement (QAE) sau Quality Management and Enhancement (QME), aceste sintagme regăsindu-se uneori în denumirea structurilor responsabile cu calitatea (Quality Assurance and Enhancement Office);

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

- QA este inclusă pe site-uri la secțiunea „Educație” (Education Section, Education Committee, Academic Services) calitatea intrând în responsabilitatea unor unități precum General Board's Education Committee, Education Committee;
- Informații despre QA apar frecvent pe site-urile facultăților, nu doar pe cel al universității, QMS fiind probabil descentralizat și asumat la nivel de facultate; uneori informațiile de la facultăți sunt mai detaliate/concrete decât cele de la nivel de universitate;
- O serie de documente relevante sunt protejate cu parolă, fiind accesibile doar staff-ului.

Asigurarea calității în învățământul superior din țările nordice

În țările nordice, învățământul superior este finanțat în mare parte din bani publici. Din această cauză, statul caută să protejeze valoarea și calitatea titlurilor acordate de către universități, asigurând o legislație adecvată. Acest lucru se realizează în contextul unei autonomii instituționale garantate parțial prin lege. Implicarea directă a statului în problemele interne ale universităților ar viola această autonomie. Ca urmare, s-a optat pentru înființarea unor agenții naționale de asigurare a calității și evaluare academică semi-independente. Controlul calității efectuat de către guvern a fost înlocuit cu evaluarea calității, condusă de către agențiile naționale. Cu toate acestea, în învățământul superior scandinav evaluările organismelor independente au un rol informativ și de consiliere pentru guvern, acesta având ultimul cuvânt în cazul aprobărilor. Fiecare țară nordică a găsit o soluție proprie la problema împărțirii rolurilor și puterii în ceea ce privește asigurarea calității între universități, agenții naționale și guvern (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 6).

II. Asigurarea calității în învățământul superior din Finlanda

Sistemul finlandez de educație superioară este împărțit în două sectoare, cuprinzând 20 de universități și 29 de politehnici (înființate în anii '90). Toate aceste instituții sunt finanțate de către stat, 70% din fonduri fiind luate de la buget. În ciuda acestui fapt, autonomia universitară este un concept foarte bine reprezentat în sistemul educațional din Finlanda. Crearea unei noi universități este decisă de către Consiliul de Stat iar acreditarea este acordată de către guvern, odată cu decizia de înființare (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 20).

Primele inițiative cu privire la evaluarea în învățământul superior finlandez au fost luate în 1983, atunci când *The Academy of Finland* a început o acțiune de evaluare (externă) a cercetării. În 1985 un raport al Ministerului Educației din această țară sublinia necesitatea evaluărilor, ca mijloace prin care universitățile se pot adapta mai bine mediului în care își desfășoară activitatea. Nevoia de monitorizare a calității în instituțiile de învățământ superior s-a acutizat la începutul anilor '90, când majore produse în administrația publică finlandeză s-au răsfrâns puternic și asupra acestui domeniu. Au fost adoptate modele de management bazate pe rezultate, cu implicații directe

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

asupra modului de finanțare. În plus, reforma a cuprins și sectorul politehnic. În acest context, sub conducerea Ministerului Educației, între 1992-1995 s-a desfășurat un proiect pilot de evaluare instituțională a universităților, în care au fost evaluate șase universități și două domenii de studiu (Științe administrative, respectiv Științe economice și Administrarea afacerilor). În paralel, *Council of Higher Education* a condus între 1991-1992 evaluări ale altor domenii. Ministerul Educației din Finlanda a fost implicat și în *European Pilot Project for Evaluating Quality Assurance in Higher Education*, desfășurat între anii 1994-1995. În 1996, pe baza *Council of Higher Education*, a fost înființat *The Finnish Higher Education Evaluation Council* (FINHEEC) având ca obiectiv principal dezvoltarea pe termen lung a procedurilor de evaluare în învățământul superior (*The History of Higher Education Evaluation in Finland*, web site FINHEEC).

The Finnish Higher Education Evaluation Council este o structură de expertiză independentă care asistă universitățile, politehnicile și Ministerul Educației în probleme legate de evaluare. Principalul finanțator este Ministerul Educației, dar există și surse extrabugetare de venit (servicii prestate pe bază de contract) (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001).

Evaluările FINHEEC au ca obiectiv responsabilizarea instituțiilor de învățământ superior mai degrabă decât controlul acestora. Scopul lor este acela de a îmbunătăți activitățile de predare/învățare și diseminarea informațiilor între universități. Instituțiile participă activ la procesul de evaluare, fiind implicate în alegerea obiectivelor, metodelor și criteriilor, fapt care dă naștere sentimentului de apartenență la acest proces (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 20). Dialogul permanent între organismul național de evaluare și universitatea evaluată este o caracteristică a tuturor sistemelor nordice de asigurare a calității în învățământul superior (Rinderu, 2000, pag. 65).

Universitățile finlandeze își fac autoevaluări la intervale de 4-6 ani, sub conducerea unor comitete constituite la nivel de universitate sau de departament. Sunt luate în considerare atât predarea-învățarea cât și cercetarea științifică. Se evaluează conținutul predării și calitatea instrumentelor de predare. De asemenea, la facultățile are loc semestrial evaluarea cursurilor de către studenți. În plus, există practica meta-acreditărilor, venite din partea unor organisme profesionale sau corpuri de experți externi universității.

Tabelul 2. *Sisteme de management al calității în universitățile din Finlanda*

Țara	Universitatea	Link secțiunea QA	Conținutul secțiunii QA	Documente descărcate (pdf, doc, ppt, xls)
Finlanda	Helsinki University of Technology	http://www.tkk.fi/en/about_tkk/quality/ Observații: Foarte puține informații despre QA în limba engleză, nimic disponibil pentru download	Descrierea foarte generală a sistemului de asigurare a calității	• TTK Quality Assurance System

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Finlanda	Jyväskylä University	https://www.jyu.fi/hallinto/laatu/en Observații: Informații suficiente în limba engleză, dar nu sunt disponibile în format download-abil	Sistemul de asigurare a calității, politica calității, responsabilități în domeniul asigurării calității, auditarea, manualul calității	<ul style="list-style-type: none"> • Quality Assurance System • Quality Policy and Quality Requirements • Quality work actors and responsibilities Auditing • Quality Manual • Research Strategy 2007–2011 • Human Resource Strategy 2006
Finlanda	University of Turku	http://www.utu.fi/en/university/quality/	Politica calității, manualul calității, organizarea sistemului de asigurare a calității, evaluarea internă și externă, studenți, proiect finlandez-rus de asigurare a calității	<ul style="list-style-type: none"> • Quality assurance at the University of Turku • Quality Assurance of Education • Quality Assurance of Research • The University of Turku Quality Manual • Quality Assurance of Higher Education in Finland • Management Processes • Finnish-Russian project
Finlanda	Abo Akademi University	http://www.abo.fi/student/en/Content/Document/document/3784 Observații: Informații foarte vagi despre QA, nimic disponibil pentru download. Abo Akademi University este universitate de limba suedeză.	Descrierea sumară a sistemului de asigurare a calității și a organizării acestuia la nivel de universitate și la nivel de facultăți.	<ul style="list-style-type: none"> • Quality assurance • Quality Assurance - Organisation
Finlanda	University of Kuopio	http://www.uku.fi/english/ Observații: University of Kuopio este certificată ISO 9001:2000.	Nu există o pagină dedicată calității, pe prima pagină în limba engleză fiind expuse cele trei documente descărcate.	<ul style="list-style-type: none"> • FINHEEC Audit Certificate • Main Quality Manual • SFS-EN ISO 9001:2000 Quality Certificate

Concluzii/tendențe la nivel de universitate în Finlanda:

- În Finlanda există o structură națională - The Finnish Higher Education Evaluation Council (FINHEEC), formată dintr-un corp de experți care „asistă universitățile, politehnicile și Ministerul Educației în probleme legate de evaluare”. FINHEEC auditează toate instituțiile de învățământ superior din Finlanda;
- Există o mare diversitate în ceea ce privește afișarea informațiilor cu privire la asigurarea calității pe site-urile web ale universităților. Dintre primele 10 universități finlandeze clasate în Webometrics Ranking of World Universities, doar 5 oferă informații în limba engleză despre sistemele proprii de calitate. Primele 3 clasate nu se află printre acestea.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

- Informațiile postate pe site sunt de cele mai multe ori vagi și formale. Excepție face University of Turku care afișază un conținut bogat, în format pdf.

III. Asigurarea calității în învățământul superior din Norvegia

În Norvegia, învățământul superior este în cea mai mare parte de stat, în anul 2000 doar 8% din numărul total de studenți fiind înscriși în instituții particulare. Statul deține 38 de instituții de învățământ superior: 4 universități, 6 colegii universitare (specialist university colleges), 26 colegii de stat și 2 colegii de artă. Principalul criteriu după care s-a făcut această clasificare este cercetarea științifică, mult mai prezentă în primele două categorii decât în celelalte. Funcționarea universităților de stat și a celor particulare este reglementată prin documente diferite. Deoarece instituțiile de învățământ superior deținute de stat există prin lege și funcționează pe baza reglementărilor stabilite de către guvern, ele sunt considerate ca fiind implicit acreditate. În ultimii ani, guvernul a delegat anumite responsabilități legate de învățământul superior Ministerului Educației (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 26).

Primele preocupări legate de asigurarea calității în învățământul norvegian au avut loc între 1992-1996, perioadă în care s-a desfășurat un program pilot care a avut ca rezultat evaluarea a 5 programe educaționale în toate universitățile din țară (Rinderu, 2000, pag. 65). În 1998 a fost înființat *Network Norway Council* (NNR), organism a cărui misiune includea asigurarea calității în învățământul superior. NNR a desfășurat numeroase tipuri de evaluare având însă doar un rol consultativ pentru Ministerul Educației. În mai 2000 s-a fost publicat un raport în care se sublinia necesitatea organizării unui centru independent de evaluare și acreditare (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 28). Astfel, de la 1 ianuarie 2003 funcționează *The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education* (NOKUT), structură care își propune ca prin evaluare, acreditare și recunoașterea sistemelor instituționale de calitate să contribuie la dezvoltarea învățământului superior norvegian. NOKUT se ocupă cu acreditarea programelor, acreditarea instituțiilor, evaluarea sistemelor de calitate, evaluarea programelor, audit instituțional, evaluare instituțională (The Danish Evaluation Institute, 2003, pag. 40). În plus, instituțiile de învățământ superior din Norvegia realizează o serie de evaluări interne, conduse de unități precum Education Committee, Research Committee sau Committee for Academic Affairs (CAA). CAA împreună cu reprezentanții studenților organizează evaluarea cursurilor de către studenți, având responsabilități legate de controlul calității cursurilor și programele academice.

În încercarea de a analiza site-urile primelor 5 universități norvegiene clasate în Webometrics Ranking of World Universities, am constatat că puține dintre acestea oferă informații în limba engleză despre asigurarea calității. Pentru o imagine cât mai acurată am trecut la analiza site-urilor primelor 15 universități. Doar la 4 dintre ele am găsit informații despre sistemele proprii de calitate. Informațiile sunt uneori vagi sau lipsite de relevanță.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Tabelul 3. Sisteme de management al calității în universitățile din Norvegia

Țara	Universitatea	Link secțiunea QA	Conținutul secțiunii QA	Documente descărcate (pdf, doc, ppt, xls)
Norvegia	Norwegian University of Science & Technology	http://www.ntnu.no/studies/education-quality Observații: Puține informații despre QA disponibile în limba engleză	Principii privind asigurarea calității studiilor, Raportul experților NOKUT (The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education) – în limba norvegiană, Planul strategic până în 2020, KVASS – „a quality support system for education and learning”	<ul style="list-style-type: none"> • The quality assurance system at The Norwegian University of Science and Technology (NTNU) • Quality Assurance of Teaching and Learning at The Norwegian University of Science and Technology (NTNU) • KVASS - Roles and Responsibilities • KVASS - Main processes • KVASS - Annual Cycle
Norvegia	University of Bergen	http://studiekvalitet-eng.uib.no/ Observații: Informații bogate în limba engleză, dar nu sunt disponibile în format download-abil	Obiective QA, Handbook for Quality Assurance, Plan strategic, suport QA pentru facultăți și departamente, suport administrativ, internaționalizare, participarea studenților la QA, evaluarea implementării Reformei Calității la UiB	<ul style="list-style-type: none"> • Handbook for Quality Assurance of University Programmes of Study • Quality of studies and the quality assurance system • Focusing on students - Assuring the quality of education at UiB - how can you as a student influence things?
Norvegia	Oslo University College	http://www.hio.no/content/view/full/43547 Observații: Foarte puține informații despre QA în limba engleză, nimic disponibil pentru download	Obiectivele și activitățile principale în domeniul QA. „We do not want to establish a “quality bureaucracy””	<ul style="list-style-type: none"> • Quality Assurance System at Oslo University College
Norvegia	Norwegian University of Life Sciences	http://www.umb.no/quality-assurance Observații: Foarte puține informații despre QA în limba engleză, nimic disponibil pentru download	Descrierea foarte generală a sistemului de asigurare a calității, sumarul Raportului anual asupra calității educației pe 2007 (raportul integral .pdf în limba norvegiană), chestionar on-line pentru studenți – pe bază de cont.	<ul style="list-style-type: none"> • General description of the quality assurance system • Annual Report on the Quality of Education 2007

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Concluzii/tendențe la nivel de universitate în Norvegia:

- Instituțiile de învățământ superior din Norvegia nu par să fie preocupate în mod explicit de problematica asigurării calității. „*We do not want to establish a “quality bureaucracy”*” – spun cei de la Oslo University College. Există o structură națională The Norwegian Agency for Quality Assurance in Education (NOKUT) care se ocupă de acreditări și evaluări instituționale.
- Analizând web-site-urile primelor 15 instituții de învățământ superior din Norvegia clasate în Webometrics Ranking of World Universities, am constatat că doar la 4 dintre ele oferă informații în limba engleză despre asigurarea calității. Informațiile sunt adesea vagi și nu sunt disponibile în format download-abil;
- Sarcinile legate de calitate revin unor structuri precum: The Committee for Quality Assurance, University Board, Committee for Academic Affairs, Education Committee;
- Din anul universitar 2003-2004 s-a trecut la implementarea *The Quality Reform of Higher Education in Norway* considerată ca fiind „*Probably the most significant reform since WW2*” – fiind strâns legată de Procesul Bologna.

IV. Asigurarea calității în învățământul superior din Suedia

Sistemul suedez de învățământ superior reunește 39 de instituții, universități și colegii universitare. Statul hotărăște înființarea unor noi universități, finanțează programele de nivel licență și într-o anumită măsură programele doctorale. În legătură directă cu acest aspect, primele preocupări pentru calitatea educației superioare au venit din partea guvernului. În 1993, o nouă lege a învățământului superior întărea autonomia universitară dar în același timp introducea acreditarea instituțională. Finanțarea de la buget presupune transparență și responsabilitate. Pentru aceste scopuri au fost elaborate sisteme de asigurare a calității și proceduri de acreditare (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 29-30). În 1995, guvernul înființează *National Agency for Higher Education (HSV)*, care avea ca principală activitate auditarea sistemelor de asigurare a calității existente în instituțiile suedeze de învățământ superior. HSV a desfășurat două runde de audit, între 1995 și 1998 respectiv între 1999-2002, în care au fost auditate toate universitățile și colegiile universitare din Suedia (Rinderu, 2000, pag 62). Acțiunile sale se desfășoară în concordanță cu reglementările guvernului. Anual, guvernul alocă fonduri și stabilește obiective și sarcini specifice fiecărui domeniu care intră în atribuția Agenției (web site HSV). National Agency for Higher Education evaluează și acreditează discipline și specializări, face audit instituțional și evaluează/compară teme (The Danish Evaluation Institute, 2003, pag 40). La nivel de universități există structuri precum Committee on Quality and Evaluation sau Quality and Evaluation Unit care realizează autoevaluările necesare demarării evaluărilor conduse de HSV.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Tabelul 4. Sisteme de management al calității în universitățile din Suedia

Țara	Universitatea	Link secțiunea QA	Conținutul secțiunii QA	Documente descărcate (pdf, doc, ppt, xls)
Suedia	Royal Institute of Technology	http://www.ths.kth.se/en/student-kth/quality-insurance-education Observații: Foarte puține informații în limba engleză despre QMS, nimic disponibil pentru download	Se vorbește despre „Quality Insurance of Education”, nu despre Quality Assurance sau Quality Management. Există un <i>Handbook</i> dedicat studenților, în limba suedeză, care conține și aspecte legate de calitate. Se descriu atribuțiile The Educational Council - structura care se ocupă de problemele de calitate.	<ul style="list-style-type: none"> • Quality Insurance of Education
Suedia	Lund University	http://www5.lu.se/office-of-evaluation	Office of Evaluation, QA, publicații, evaluarea cursurilor, evaluarea programelor, validarea noilor programe, chestionare de satisfacție, QA și Procesul Bologna, rapoarte de evaluare, link-uri către structuri internaționale cu responsabilități legate de QA și evaluare	<ul style="list-style-type: none"> • After a Doctor's Degree – An Alumni Study • An evaluation of cross-faculty undergraduate studies at Lund University • Course evaluations and the guidelines for relations between departments and students at Lund University • Evaluation for Quality - Notes of Guidance for Higher Education • Liberal Arts and Working Life • A study of the methods for programme evaluations • QA at Lund University - Guidelines for the period 2006-2008 • Research supervision at Lund University • Student and teacher satisfaction survey: Faculty of Medicine • Student and teacher satisfaction survey: Faculty of Science • Student satisfaction survey: Engineering Science Studies • Student satisfaction survey: Faculty of Social Sciences • Student satisfaction survey: Faculty of Humanities • Student satisfaction surveys: Introduction • Study environments at Lund University • The Library Barometer 2005 • The Postgraduate Student Barometer • The Training and Professional Work of

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

				<p>Scientists</p> <ul style="list-style-type: none"> • Training for teaching in higher education • Lund University's policy for quality assurance and quality enhancement of education, 2009–2012 • Validation of New Study Programmes • International Benchmarking and National Quality Assessment Systems • Quality Assurance in Norwegian Higher Education
Suedia	Goteborg University	http://www.gf.adm.gu.se/english/quality	„Quality enhancement programme”, auditul facultăților, The Quality Council, Swedish National Agency for Higher Education (HSV), premii pedagogice anuale, suport QA pentru facultăți/catedre.	<ul style="list-style-type: none"> • Plan for Quality Management 2007-2010 • Operational plan for the Quality Council 2008 • Faculty Audit • Pedagogical Prizes for 2008
Suedia	Umea University	http://www8.umu.se/planning/index_eng.html	Responsabilitățile legate de QA revin unei structuri cu denumire interesantă și cu sarcini diverse, pe măsura numelui: Planning, Budget and Quality Office. Site-ul prezintă obiectivele acestui organism.	<ul style="list-style-type: none"> • Planning, Budget and Quality Office

Concluzii/tendențe la nivel de universitate în Suedia:

- În Suedia există o structură națională - The Swedish National Agency for Higher Education (HSV), care se ocupă, printre altele, cu evaluarea calității învățământului superior;
- Dintre primele 15 universități suedeze clasate în Webometrics Ranking of World Universities, doar 4 au pe site o secțiune dedicată calității;
- Există o mare varietate între universități în ceea ce privește postarea pe internet a informațiilor legate de asigurarea calității, unele site-uri fiind sărace în informații, altele remarcându-se tocmai prin conținutul (descărcabil) bogat;
- Aceeași diversitate se păstrează și atunci când analizăm structurile care se ocupă de QA în cadrul universităților: Educational Council, Office of Evaluation, Quality Council, Planning, Budget and Quality Office. Sarcinile care revin acestor unități diferă de la caz la caz.
- Apare sporadic conceptul de *Quality Enhancement*, întâlnit frecvent la universitățile din Regatul Unit.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

V. Asigurarea calității în învățământul superior din Danemarca

Învățământul superior din Danemarca este caracterizat printr-o diferențiere clară între sectorul universitar și cel non-universitar. Există programele de studiu de lungă durată oferite de către universități (11 instituții), de durată medie oferite de către colegii universitare (112 instituții) și de scurtă durată oferite tot de către colegii (70 instituții). Aceste unități se află sub conducerea Departamentului pentru Învățământ Superior din cadrul Ministerului Educației, educația fiind finanțată de către stat. Programele de studiu aparținând unor anumite domenii (arta, arhitectură, inginerie marină, etc.) sunt subordonate altor ministere. Ministerul Culturii patronează 21 de instituții care oferă programe de durată medie și lungă (Hämäläinen, Haakstad, Kangasniemi, Lindeberg & Sjölund, 2001, pag. 18). În acest context, încă din 1992 s-au pus bazele unui Centru de Evaluare pentru toate programele de studiu din Danemarca (Rinderu, 2000, pag. 65). În 1999 se formează *The Danish Evaluation Institute* (EVA), organism independent aflat sub auspiciile Ministerului Educației. EVA este condus de un Board format din zece membri și un Președinte, numiți de către guvern. De asemenea, există un Comitet al Reprezentanților format din 27 de persoane, numite din rândul conducătorilor de instituții, de sindicate, de asociații profesionale și de organizații studențești. Aceștia analizează activitățile anuale ale *The Danish Evaluation Institute* și propun prioritățile pentru activitățile viitoare (web site EVA). EVA realizează diferite tipuri de activități: evaluarea și acreditarea specializărilor, evaluare și audit instituțional, evaluarea temelor (The Danish Evaluation Institute, 2003).

Dintre procedurile interne de asigurare a calității utilizate în universitățile daneze, amintim evaluarea internă - ca parte a auditului instituțional efectuat de EVA sau ca prima etapă a evaluării externe condusă de către corpul de examinatori desemnat de către Ministerul Educației - realizată la nivel de universitate sub conducerea Rector' Advisory Board on Education. (Ministerul Educației desemnează un corp de examinatori pentru fiecare disciplină. Acest corp de experți evaluează calitatea curriculumului la sfârșitul fiecărui semestru și acordă calificative - admis/respins). De asemenea, tot prin evaluatori externi se realizează evaluarea competențelor și deprinderilor studenților la sfârșit de program. Un feedback important este primit de la alumni și de la angajatori.

Tabelul 4. *Sisteme de management al calității în universitățile din Danemarca*

Țara	Universitatea	Link secțiunea QA	Conținutul secțiunii QA	Documente descărcate (pdf, doc, ppt, xls)
Danemarca	Aarhus University	http://www.au.dk/en/strategy Observații: Foarte puține informații despre QMS	Informații sumare despre QA sunt oferite pe o sub-pagină a secțiunii „Strategy”. Strategia 2008-2012 este singurul document care se poate descărca în format pdf.	<ul style="list-style-type: none"> • Strategy 2008-2012 - Quality and Diversity • Cross-Cutting Quality Assurance

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BĂBEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Danemarca	Copenhagen Business School	http://uk.cbs.dk/about_cbs/menu/benchmarking_quality Observații: Foarte puține informații legate de calitatea învățământului	Pe site există o secțiune „Benchmarking & Quality” cu o sub-pagina „Accreditation & Ranking”, unde sunt postate informații minime despre asigurarea calității.	<ul style="list-style-type: none"> • Benchmarking & Quality • Accreditation & Ranking
Danemarca	Aarhus School of Business	http://www.asb.dk/article.aspx?pid=8552 Observații: Puține informații despre QA, cu excepția celor legate de evaluarea cursurilor	Cadrul European al Calificărilor, ranking și acreditare, acreditare internațională, evaluarea cursurilor, acreditarea și aprobarea programelor noi și existente (în limba daneză). Mai există o secțiune pe site - „Rankings and Accreditations” (http://www.asb.dk/article.aspx?pid=19049) unde sunt prezentate THE-QS Ranking 2008 și Shanghai Ranking 2008 și se vorbește despre poziționarea instituției în aceste clasamente.	<ul style="list-style-type: none"> • Course Evaluation - Information for Students • Course Evaluation - Information for Teachers • Evaluation of lectures in the course/subject • Questionnaire - Classes conducted in English • Questionnaire - Lectures conducted in English • Questionnaire - Tutorials conducted in English • Results - Classes conducted in English • Results - Lectures conducted in English • Results - Tutorials conducted in English

Concluzii/tendențe la nivel de universitate în Danemarca:

- În Danemarca, structură națională care se ocupă de evaluarea calității - The Danish Evaluation Institute (EVA)
- Instituțiile de învățământ superior din Danemarca nu par să aibă preocupări explicite legate de calitate, sau cel puțin nu doresc să le facă publice pe internet. Doar 3 din primele 15 universități daneze clasate în Webometrics Ranking of World Universities au postat pe site-ul propriu informații în limba engleză despre QMS. Informațiile sunt vagi și nu sunt disponibile pentru download.
- Universitățile cu performanțe bune în ierarhizările internaționale își afișează pe site performanța proprie în topuri.

Pe baza background-ului cultural comun, țările nordice colaborează de mai bine de un deceniu în domeniul asigurării calității în învățământul superior. În fiecare an au loc întâlniri la care participă reprezentanți ai structurilor naționale responsabile cu calitatea educației. În 2003, o astfel de întâlnire a avut loc la Bergen (în organizarea NOKUT) și s-a soldat cu înființarea a *The Nordic Quality Assurance Network in Higher Education*. Noua structură are ca scop cooperarea între sistemele nordice de asigurare a calității în învățământul superior și urmărește diseminarea

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

informației din acest domeniu. Conducerea rețelei revine fiecărei țări prin rotație, pe o perioadă de un an și se încheie cu o reuniune organizată de țara respectivă.

La nivel european, în 1998 a fost înființat *The European Network for Quality Assurance in Higher Education* (ENQA), organism care își propune să susțină cooperarea în domeniul asigurării calității și la care sunt afiliate majoritatea agențiilor naționale de evaluare (web site ENQA).

VI. Asigurarea calității în învățământul superior din România – contextul național

La începutul anilor '90 numărul instituțiilor de învățământ superior din România a crescut semnificativ, atât prin înființarea de universități particulare cât și publice. Ca urmare a acestei evoluții, s-a adoptat Legea nr. 88/1993 privind acreditarea instituțiilor de învățământ superior și recunoașterea diplomelor, pe baza căreia a funcționat, între 1993-2006, *Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare* (CNEAA).

Totuși, primele încercări de constituire a unei structuri naționale care să se ocupe explicit de asigurarea calității în învățământul din România datează din 1999 și au dus la înființarea *Consiliului Național al Managementului Calității în Învățământului Superior* (CNMCIS) - creat prin Ordinul Ministrului Educației Naționale nr. 3834/14.03.1999 și fundamentat legal de Ordonanța de Guvern nr. 59/2000. Această instituție a fost desființată un an mai târziu, prin abrogarea respectivei ordonanțe (Decretul nr.712 din 24 septembrie 2001 privind promulgarea Legii pentru respingerea Ordonanței Guvernului nr.59/2000 privind managementul calității în învățământul superior).

În perioada 2005-2006 intra în vigoare noi reglementări naționale legate de calitatea educației: Ordinul Ministrului nr. 3928 din 21.04.2005 privind asigurarea calității serviciilor educaționale în instituțiile de învățământ superior, OUG Nr. 75 din 12.07.2005 privind asigurarea calității educației, Legea Nr.87 din 13.04.2006 pentru aprobarea OUG Nr. 75 din 12.07.2005 privind asigurarea calității educației. Prevederile acestor inițiative legislative se concretizează în înființarea *Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior* (ARACIS), respectiv *Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar* (ARACIP).

În acest moment, în țara noastră există mai multe organisme care prin natura activităților desfășurate ating problema calității: *Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior* (ARACIS), *Consiliul Național pentru Finanțarea Învățământului Superior* (CNFIS) și *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământului Superior* (CNCSIS).

Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) funcționează pe baza Hotărârii Guvernului nr. 1257/2005 privind aprobarea Regulamentului de organizare și funcționare al Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS), înlocuind prin atribuțiile sale vechiul *Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare* (CNEAA). Sarcinile pe care aceasta le îndeplinește în mod curent se referă la evaluare și acreditare instituțională, evaluarea și acreditarea programelor, evaluări periodice, autorizare provizorie, etc. Din 2009 ARACIS este membru al *The European Network for Quality Assurance in Higher*

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Education (ENQA) – rețea europeană a agențiilor naționale de asigurare a calității în învățământul superior.

CNFIS și CNCSIS sunt două structuri naționale cu rol consultativ pentru Ministerul Educației și Cercetării, cu responsabilități în distribuirea fondurilor către universitățile de stat din România. CNFIS propune și aplică metodologia finanțării de bază (cheltuieli de personal și cheltuieli materiale) și a finanțării complementare (subvenții de cazare și masă, dotări, investiții și reparații capitale, cercetare științifică) (web-site CNFIS), iar CNCSIS este principala instituție prin care se finanțează cercetarea științifică și studiile postuniversitare (web-site CNCSIS). Cele două organisme lucrează împreună, CNCSIS ocupându-se de indicatorul IC₆ din metodologia de finanțare CNFIS, dedicat performanțelor înregistrate în activitatea de cercetare științifică. Finanțarea de bază a învățământului superior românesc se fundamentează pe o componentă cantitativă (număr de studenți) și pe una calitativă (indicatori de calitate). Prin formule specifice, cele două elemente se traduc în *număr de studenți echivalenți unitari*, respectiv în *indicatori de calitate relativi*. Valoarea acestora se calculează pentru fiecare universitate în parte, în funcție de informațiile raportate. Criteriile de calitate au fost introduse în algoritmul de finanțare în 2002 și au cunoscut o dezvoltare rapidă, atât din punct de vedere al complexității sistemului de indicatori cât și ca pondere, în anul 2008 atingând valoarea de 30% din totalul finanțării de bază (CNFIS, 2008).

VII. Asigurarea calității la Universitatea Babeș-Bolyai

Primele preocupări ale Universității Babeș-Bolyai în domeniul calității datează din 1999, când s-au propus mecanisme interne de evaluare și promovare a calității. Senatul Universității “Babeș-Bolyai” a adoptat o serie de hotărâri interne de consolidare a calității, care au vizat studiile master, studiile de doctorat, concursurile pentru posturi didactice, consultarea studenților și alte domenii. În condițiile în care obiectivele Declarației de la Bologna deveneau tot mai vizibile în dezbaterile din mediul academic, în anul 2002 s-a înființat Departamentul de Asigurare a Calității (DAC), unitate care de-a lungul timpului a suferit diverse modificări de structură și denumire și pe care o regăsim astăzi sub numele de Centrul pentru Managementul Calității. Printre primele activități ale noului departament s-au numărat: publicarea unui Buletin al Calității, participarea la proiecte europene și naționale de asigurare a calității (Quality Culture, Calisro, MATRA, etc) și stabilirea unui program de asigurare a calității la nivel de universitate pe trei direcții de acțiune: predare-învățare (didactic), cercetare științifică și servicii oferite comunității. O atenție specială s-a acordat calității procesului didactic, prin stabilirea unei metodologii de evaluare a cursurilor de către studenți. La Facultatea de Chimie și Inginerie Chimică s-a desfășurat un proiect pilot prin care s-au testat instrumentele și procedura de evaluare. Universitatea Babeș-Bolyai a fost probabil prima universitate din țară care a dat studenților posibilitatea de a contribui la îmbunătățirea actului educațional prin feedback-ul oferit. Începând cu anul universitar 2004-2005 evaluarea cadrelor didactice de către studenți se realizează semestrial, la toate facultățile universității.

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

Sistemul de Management al Calității implementat în Universitatea Babeș-Bolyai are următoarele caracteristici:

- se află în concordanță cu legislația română în vigoare – existența unui departament dedicat calității, existența unei comisii de evaluare și asigurare a calității la nivel de universitate și la nivel de facultăți, etc;
- ține cont de tendințele europene și de obiectivele Procesului Bologna – sistemul se actualizează și se adaptează permanent contextului național și internațional – documentul de față și activitățile proiectului în cadrul căruia a fost elaborat reprezentând un bun exemplu în acest sens;
- conține anumite trăsături specifice standardelor SR EN ISO 9001:2001 – existența unui Manual al Calității, proceduri, terminologie, mod de reprezentare al procedurilor, cadrul general, etc.

Asigurarea calității serviciilor educaționale oferite este un obiectiv major al Universității Babeș-Bolyai. Pentru aceasta, calitatea este și trebuie să fie preocuparea fiecărui cadru didactic, cercetător, student sau personal administrativ din cadrul instituției. Responsabilitatea asigurării calității revine fiecărui angajat. În mod formal, conform Hotărârii nr. Nr. 23067 / 25.02.2009 aprobată în ședința de Senat din 2 martie 2009, sarcinile legate de calitate revin:

- **Comisiei de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC)** constituite la nivel de universitate cu următoarele atribuții:
 - Elaborarea și coordonarea aplicării procedurilor și activităților de evaluare și asigurare a calității;
 - Elaborarea raportului anual de evaluare internă a calității educației;
 - Cooperarea cu agențiile specializate pentru asigurarea calității în învățământul superior.
- **Consiliul Calității și Competitivității (CCC)** (cf. Hotărâre Senat nr. 415 din 10.01.2008) - operează în contextul reglementărilor și principiilor europene și naționale privind calitatea învățământului superior și are următoarele atribuții:
 - Elaborează propuneri de politici și măsuri cu privire la asigurarea calității;
 - Examinează politicile și practicile privind asigurarea calității în UBB;
 - Realizează racordarea politicii interne a calității la principiile europene de asigurare a calității.
- **Departamentul Calității și Competitivității**, structură administrativă existentă la nivel de universitate în domeniul calității, care cuprinde Centrul pentru Managementul Calității și Oficiul Competitivității. Responsabilitățile departamentului vizează:
 - Coordonarea realizării și evaluării programelor de calitate pe facultăți;
 - Coordonarea procesului de evaluare a cursurilor de către studenți, evaluarea colegială;
 - Elaborarea de documente, materiale și instrumente de lucru necesare asigurării calității;

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

– Realizează proiecte, studii și cercetări consacrate creșterii calității procesului de învățământ.

• **Comisiile de asigurare și evaluare a calității la nivel de facultăți și responsabili cu asigurarea calității**, cooperează cu CEAC de la nivel de universitate:

- elaborează programele de asigurare a calității;
- implementează strategia UBB privind managementul calității;
- monitorizează la nivelul facultății buna desfășurare a procesului de evaluare de către colegi și evaluarea cursurilor de către studenți;
- colaborează cu Centrul pentru Managementul Calității

• **Întregul personal al Universității** - asumarea autonomiei universitare presupune asumarea responsabilității calității activităților desfășurate de către toți angajații instituției..

În conformitate cu Legea nr.87/2006 pentru aprobarea OUG nr. 75/2005 privind asigurarea calității educației, Universitatea Babeș-Bolyai dispune de o Comisie de Evaluare și Asigurare a Calității (CEAC) constituită la nivel de universitate, condusă de un președinte, din care fac parte cadre didactice, studenți și un reprezentant al mediului de afaceri local. Aceeași structură se regăsește la nivelul fiecărei facultăți și, în unele cazuri, chiar la nivel de catedră. Pe lângă aceste unități de lucru impuse prin lege, Universitatea Babeș-Bolyai dispune de un Consiliu al Calității și Competitivității (Consiliul al Senatului UBB) care are structură mai extinsă și a fost constituit înainte ca existența CEAC să devină obligatorie. Spre deosebire de CEAC care are un rol executiv, CCC este un organ consultativ al Senatului.

Ca documente specifice Sistemului de Management al Calității din Universitatea Babeș-Bolyai, disponibile pe web-site-ul Centrului pentru Managementul Calității amintim:

- Manualul Calității elaborat în spiritul SR EN ISO 9001:2001 (formă, terminologie, aspect) – conține proceduri referitoare la asigurarea calității (evaluarea cadrelor didactice de către conducerea catedrei, colegi, studenți, cercetare, selecția personalului didactic și auxiliar, examinarea studenților, etc.);
- Programe anuale de asigurare a calității la nivel de universitate și la nivel de facultăți;
- Evaluarea programelor anuale de asigurare a calității la nivel de universitate și la nivel de facultăți;
- Documente interne privind calitatea și competitivitatea (hotărâri, reglementări, măsuri, etc);
- Rapoarte anuale de evaluare internă a calității (conform legii);
- Rapoarte privind evaluarea cursurilor de către studenți;
- Studii efectuate de către Centrul pentru Managementul Calității – ex.: Anchetă privind satisfacția studenților;
- Rezultate ale proiectelor în domeniul calității inițiate de către Universitatea Babeș-Bolyai sau în care aceasta este sau a fost parteneră;

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA

OAMENI

Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007 – 2013
Axa prioritară 1. Educație și formare profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere

Domeniul major de intervenție 1.2 Calitate în învățământul superior

Titlul proiectului: „Asigurarea calității programelor de studii universitare prin formarea resursei umane și orientarea spre piața muncii”

Contract POSDRU/18/1.2/G/5593

- Materiale de diseminare a informației referitoare la competitivitate și asigurarea calității: Ghidul Competitivității și Calității, Buletinul Departamentului Calității și Competitivității, pliantul Centrului pentru Managementul Calității.

Bibliografie

1. The Danish Evaluation Institute (2003). *Quality Procedures in European Higher Education. An ENQA Survey*, in ENQA Occasional Papers 5, Helsinki.
2. The Finnish Higher Education Evaluation Council (2004) *The History of Higher Education Evaluation in Finland* <http://www.kka.fi>
3. Geall, Vicki, Harvey, Lee & Sue Moon (1997). *The United Kingdom: Institutional Self-Evaluation and Quality*, in Strydom, A.H., Lategan, L.O.K. & Muller, A., (eds.) *Enhancing Institutional Self-Evaluation and Quality in South African higher Education: National and International Perspectives*, Bloemfontein, University of the Orange Free State.
4. Hämäläinen, K., Haakstad, J., Kangasniemi, J., Lindeberg, T., & Sjölund, M. (2001). *Quality Assurance in the Nordic Higher Education. Accreditation-Like Practices*, in ENQA Occasional Papers 2, Helsinki.
5. Pânzaru, Ioan (2005). *Asigurarea calității în învățământul superior din țările Uniunii Europene*, Consiliul Național de Evaluare Academică și Acreditare
6. Rinderu, Paul (2000). *Experiența europeană privind managementul calității în învățământul superior*, in Brătianu, Constantin (coord.) *Managementul calității în învățământul superior*, „Vasile Goldiș” University Press.
7. Tavenas, Francois (2003). *Quality Assurance: A Reference System for Indicators and Evaluation Procedures*. European University Association

UNIUNEA
EUROPEANĂ

MINISTERUL MUNCII,
FAMILIEI ȘI
PROTECȚIEI SOCIALE
AMPOSDRU

FONDUL SOCIAL
EUROPEAN
POS DRU
2007-2013

INSTRUMENTE
STRUCTURALE
2007 - 2013

MINISTERUL EDUCAȚIEI,
CERCETĂRII ȘI INOVĂRII
OI POS DRU

UNIVERSITATEA
BABEȘ-BOLYAI
CLUJ-NAPOCA